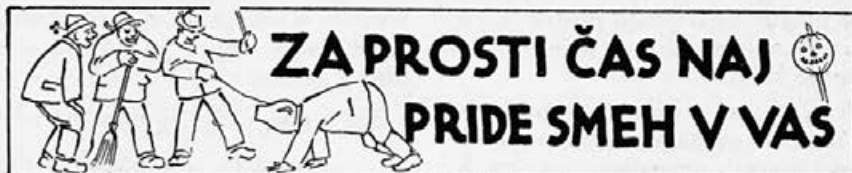

na veliko grudo, ker so se bili ustavili, da bi zopet nekoliko prišli do sape in moči. — Hudobija se je tako razpasla, da je kazen morala priti! Od tega udarca bodo mrhe postale nekoliko bolj ponižne! Drug se je poviševal nad drugo, sam napuh jih je bil! Verjeli pa so samo v zemljo in polne malhe! Uboštvo drugih, pravica, vsega tega za njih ni bilo! Svet je bil samo za onega, ki je

sejal rublje! Gospod Jezus jim je dal trd nauk!

— Ampak pravični ljudje so tudi mnogo trpeli! — ji je žalostno segla v besedo hči.

Zopet so delali v globoki tišini. Kmet je premišljal starkine besede in skrbno izpraševal svojo vest, s čim bi si bil zaslužil kazen. Končno je rekel s trdim glasom: *(Dalje prihodnjč)*

Francè Prešeren:

Zarjavela devica

V tridesetem d'vičica
reva še samičica
prebridkó je stókala,
milo, milo jókala:

»Oj me, oj me, vbóžica
sem cvetlà ko rózica,
en'mu bl'a sem milija,
ko dišeča lilija.

Srce se mu vnelo je,
mu zvestó gorelo je,
me prevzetnost zapeljá,
nisem rékla n e al' d á.

Ptič zijalast prileti,
na liman'ci obvisi;
fántič ga ne gre lovit,
misi boljši lov dobit'.

'Ztrebi se počasi ptič,
prazen gre domu fantič,
gre z objokanim' očmi,
vjel da lep'ga ptička ni.

Cákala sem boljšega,
čákala sem goršega,
dókler me pozabil je,
z drugo se obabil je.

Tekel čas je mladih dni,
póme b'lo nikogar ni;
stara sem samičica,
zarjavela d'vičica.«

Jože Danev:

S plohom na pepelnico . . .

(Pustni običaji na Spodnjem Posavju)

Slovenci imamo nešteto lepih šeg in navad, ki se ohranjajo iz roda v rod. Med najznačilnejšimi šegami, ki zbude posebno veliko zabave pri mladini, so pustne. Po mestih jih obhajajo z najrazličnejšimi plesnimi prireditvami, na katerih nastopajo plesalci v maskah (maškerade).

Po naših vaseh, naj bo to na Kranjskem ali pa na Štajerskem, so najvažnejši pustni dnevi pustna nedelja in pustni torek.

Ponekod obhajajo tudi debeli četrtek, to je četrtek pred pustno nedeljo. Praznujejo ga debeluharji kot svoj praznik.

Na pustno nedeljo se cvro pustni krofi ali ocvrte miši; otroci, pa tudi odrasli

se marsikje našemijo v maškare in hodijo ali pa se vozijo iz vasi v vas. S seboj imajo tudi godbo; po navadi harmoniko. Ustavijo se v kakšni prostorni kmetški hiši ali pa v vaški gostilni, kjer plešejo in noré. S palicami naganjajo nadležne otroke in jim mečejo krofe, ki so jih nabrali po hišah. Če so udarci maškare preveč vidni, pravijo tistemu, ki ja bil tepen, da ga je pobodel pust.

Maškare obiskujeje tudi svatbe, ki se vrše od pustne nedelje do pustnega torika. Tam je največ zabave: pije se, poje in pleše do zore.

Dekleta, ki jim je bila sreča naklonjena, da so se do pusta poročila, se posebno vesele pustnih praznikov, one pa, ki so vse leto zastoj čakale na ženine, se jih bojé, ker jih namesto težko pričakovanega moža čaka na pepelnično jutro pred vrati — ploh: to je kaka stara vrata ali stranice od voza ali pa slamnat mož. Zato se vsaka, ki ima fanta, če le

more, pobriga, da je na pustno nedeljo vesela ohcet in da na pepelnično sredo ne pretaka bridkih solz.

Marsikateri devici pa rado »spodrsne«, včasih na njeno srečo, včasih, če je prezigodaj, pa pravijo, da je dobila namesto enega pusta kar dva! Ta nesrečni predpustni čas dela marsikateri Micki, Ančki, Tončki... mnogo skrbi in težav, posebno še na pepelnično jutro, ko jih hudomušni in našemljeni mlatiči prebude iz sladkega spanja in neusmiljeno udrihajo s cepci po prazni slami na plohu.

Takrat se vsaka spomni na pesem:

»Prišla je pepelnica,
ostala sem samica!«

Stara samica pa je dobra samo za to, da ziblje otroke za pečjo in nosi tako nezaželjeni naslov stare tetke. Plohi so res usodna in nerodna reč!

Franjo Mastnak:

Snubač

Tu je zdaj predpustni čas.
Vzemi resno, ne za špas:
Kdaj se bova poročila,
ljubo dekle, ti in jaz?

Nič ne vprašam, kaj imaš;
jaz imam otrok četvero,
pameti le srednjo mero,
grunt imam; bo' dosti dela
za oba in dosti jela:

Vino v sodih že zori;
čunke* v hlevih se redijo,
da bo sprave** za gostijo;
v staji muka par telet,
kurnik pa je poln piščet.

Dekle, no, odloči se!
Nič tako ne preišljuj,
nič za fantom ne žaluj!
Fantič pride... dalje gré,
drugo izbere si deklè...

* čunka: svinja, prašič.

** sprava: priprava za gostijo. Besedi sta vzeti iz narečja.

Jaz pa mislim prav zares!
Zdaj je tu predpustni čas,
par konjičkov hrza v gaz,
kakor blisk brzé sani,
veter krog ušes srši;
na saneh sva ti in jaz...

K svadbi vse sva povabila:
strice, tete, žlahto celo
in prijateljev krdelo!
To bo rajanje veselo!

Pride tudi Roza, Vladka,
Anica, Vaclav...
Zani pa gotovo tudi
z nami rad bo svatoval.

V ples se bova zavrtela,
če me boš kaj rada imela.
boš dobila še poljub.
Enega? Ne, kar cel kup!

Cindarata, hija haj...
Udri, godec, polko daj,
zdaj je tu predpustni čas.
zdaj je čas!